

PODNIKATEĽSKÁ ETIKA V SLOVENSKÝCH PODMIENKACH

Dva kamene mozaiky

REMIŠOVÁ, A.: Podnikateľská etika. Úvod do problematiky. Bratislava, Ekonóm 1997. 240 s.

REMIŠOVÁ, A.: Etické kódexy. Bratislava, Ekonóm 1998. 128 s.

Záujem o etiku hospodárstva v transformujúcej sa slovenskej ekonomike sa v istej miere objavil už na začiatku tohto desaťročia. Na jeho sklonku, žiaľ, musíme poznamenať, že pôvodné teoretické či empirické štúdie sú stále vzácnosťou. Obdobne je to aj v prípade kvalitných učebných textov z tejto oblasti.

Koncom roka 1997 sa v ponuke bratislavského vydavateľstva Ekonóm objavil titul *Podnikateľská etika. Úvod do problematiky*. Kniha, ktorá vyšla z dielne doc. PhDr. Anny Remišovej, CSc., prekračuje svojím ponímaním a profesionálnym spracovaním problematiky rámec vysokoškolskej učebnice.

Autorka vychádza z koncepcie podnikateľskej etiky ako fundamentálnej kritickej reflexie (P. Ulrich). Keďže sa v knihe vo všeobecnosti stretávajú koncepcie amerických a európskych, najmä nemecky hovoriacich autorov, bola tu nutná klarifikácia pojmového aparátu (úrovne integrácie etiky a ekonomiky a pod.).

Publikácia pozostáva z dvoch častí. Prvá, teoretická časť obsahuje prehľad základných teoretických východísk etiky ako vednej disciplíny. V štyroch kapitolách autorka rozoberá témy, ako napríklad: morálne normy, morálny relativizmus a pluralizmus, predmet podnikateľskej etiky, jej história a postavenie v trhovom hospodárstve atď. Vzťah ekonomiky a princípu spravodlivosti je tu prezentovaný z rozličných, až protichodných hľadísk (koncepcie Rawlsa, Nozicka a Hayeka). Celá táto časť je solídnu filozofickou bázou pre ekonómov, manažérov, právnikov a všetkých, ktorí môžu ovplyvňovať morálnu kvalitu hospodárskeho života.

Prvá kapitola druhej, aplikovanej časti knihy sa koncentruje na problematiku spoločenskej zodpovednosti podnikov. Táto je diskutovaná najmä prostredníctvom teórie stakeholderov (teórie záujmových skupín). V ďalších kapitolách sú rozpracované etické aspekty v pracovných vzťahoch (problém zverejnenia – whistle blowing, diskriminácia a pod.), otázky etiky v reklame a etické hľadisko ochrany životného prostredia. Pri spracovaní manažérskej etiky sa autorka zameriava predovšetkým na etický profil manažéra, na analýzu rozhodovacieho procesu a s ním spojených morálnych aspektov.

Téme etických kódexov, ako dôležitému nástroju implementácie a inštitucionalizácie podnikateľskej etiky, je venovaná samostatná kapitola. Pozornosť sa tu sústreďuje predovšetkým na podstatu a význam profesijných a podnikových etických kódexov.

Špecifikom publikácie sú eticko-ekonomické dilemy, zaradené v závere každej kapitoly aplikovanej časti. Ide o osobitý spôsob komunikácie či tréningu, podporujúci rozvoj sociálneho a etického ctenia.

S naozaj malým časovým odstupom sa autorka opäť vyjadruje k problematike podnikateľskej etiky monografiou *Etické kódexy* (Bratislava, Ekonóm 1998). Zameriava sa na etické normy sociálnych skupín, stanovenie etického štandardu prostredníctvom etických kódexov. V teoretickej časti analyzuje ich podstatu a zmysel so zameraním predovšetkým na ich uplatnenie v podnikovej praxi. Podrobne sú analyzované opäť najmä profesijné a podnikové etické kódexy, v typológii však oproti predchádzajúcej publikácii pribudol odvetvový etický kódex.

Kapitola venovaná tvorbe podnikového etického kódexu mapuje tento proces podľa jednotlivých krokov od stanovenia cieľa cez analýzu interného etického prostredia podniku, definovanie spôsobu prípravy etického kódexu, jeho implementáciu až po zavedenie kontrolných mechanizmov. Povaha tohto procesu potvrdzuje, že inštitucionalizácia etiky vo firme prebieha na úrovni stratégie (corporate culture, corporate identity).

Konkretizujúcim náčrtom situácie vzhľadom na inštitucionalizáciu etiky a chápanie jej strategického významu pre firmu je analýza poznatkov získaných empirickým sociologickým výskumom (realizovaný koncom roka 1996). Ide o prvý a zatiaľ ojedinelý výskum svojho druhu na Slovensku.

Ako sa predpokladalo, väčšina slovenských firiem nemá etický kódex (cca 82 percent respondentov). Príčinou toho, že inštitucionalizácia podnikateľskej etiky zatiaľ vo väčšine firiem neprebehla, je najmä neinformovanosť o tom, čo je to etický kódex a ako sa tvorí. Pričom 32,7 percenta firiem, ktoré nemajú etický kódex, tvrdí, že má iné, naliehavejšie problémy, ako rozmýšľať o etike v ich organizácii. Paradoxom je, že práve tieto firmy ako svoje najčastejšie etické problémy uvádzajú napríklad nekorektné správanie spolupracovníkov navzájom, porušovanie pracovnej disciplíny, ohováranie manažmentu podriadenými, prijímanie úplatkov od obchodných partnerov, nelojálnosť zamestnancov voči firme a podobne.

Medzi firmami, ktoré majú etický kódex, prevažujú malé podniky založené po roku 1990 s počtom zamestnancov do sto. Prekvapením oproti očakávaniu je, že 72 percent podnikov s etickým kódexom nemá zahraničnú kapitálovú účasť.

Zaujímavým zistením je pozitívne hodnotenie skúseností s etickým kódexom a účinnosťou jeho aplikácie v 88 percentách firiem, ktoré podnikový etický kódex majú. Pozoruhodné je tiež hodnotenie väčšiny firiem, že etické správanie pracovníkov vplyva pozitívne na hospodársky výsledok organizácie (49,6 percenta firiem, ktoré nemajú etický kódex, a 86 percent firiem, ktoré etický kódex majú).

Väčšina firiem – respondentov sa vyjadrila, že chce mať imidž férovej spoľahlivej firmy (88,9

percenta firiem, ktoré nemajú etický kódex, a až 100 percent firiem, ktoré etický kódex majú).

Bolo by zaujímavé ďalej sledovať proces inštitucionalizácie etiky na všetkých úrovniach jej integrácie s ekonomikou. Prínosom by určite boli aj komparatívne štúdie, porovnávajúce rozvoj podnikateľskej etiky vo viacerých postkomunistických krajinách.

Ako naznačujú obe publikácie, podnikateľská etika v chápaní doc. Remišovej nie je len korektívnym inštrumentom, nie je ponímaná iba funkcionalisticky. Autorka sa dostáva hlbšie do problematiky a načrtáva perspektívu podnikateľskej etiky ako vedy, aj ako aplikovanej praktickej filozofie.

Ing. Martin Lačný

MÉDIÁ A KRIMINALITA

Belügyi Szemle (Obzor rezortu vnútra). Budapešť 1998. 124 s. Ročník 1998, č. 6

Júnové monotematické číslo odborného a vedeckého časopisu Ministerstva vnútra Maďarskej republiky *Belügyi Szemle* je venované možnostiam a úlohám médií vo vzťahu k závažnému fenoménu kriminality, mediálnym vzťahom polície a ďalším špecifikám, ktoré má mediálna sféra k dispozícii v boji so zločinom, ohrozujúcim demokratické práva a slobodu krajiny a jej občanov. Médiá majú svoje nezastupiteľné miesto v informovaní, pri utváraní verejnej mienky a postojov k negatívnym spoločenským javom, medzi ktoré patrí aj kriminalita. Prostredníctvom vybraných príspevkov sme považovali za užitočné oboznámiť čitateľov s niektorými možnosťami, ktoré odborníci u našich južných susedov vidia vo využívaní médií. V súčasnosti sa im právom pripisuje obrovská moc aj pri utváraní imidžu subjektov podieľajúcich sa na potláčaní kriminality. Kriminalita je vážnou hrozbou, ktorá si vyžaduje premyslený a cielený prístup zo strany všetkých zúčastnených vrátane médií. Ako píše v prológu publicista Ervin Tamás, mediálne vzťahy polície boli v poslednom období „tkané“ z politických a nie z odborných (profesionálnych) nití, preto treba túto situáciu zmeniť.

V príspevku *Verejná bezpečnosť a kriminalita v médiách* (s. 5) Tamás Terestyéni oboznamuje čitateľov s výsledkami výskumu univerzitného výskumného tímu. Skúmala sa v ňom frekvencia, s akou sa objavujú rôzne spoločensko-politické tematické okruhy – medzi nimi aj kriminalita – v spravodajských reláciách televíznych staníc. Odborníci dospeli k zaujímavému zisteniu: súkromné televízie, ktoré vo svojom spravodajstve na

dosiahnutie väčšej sledovanosti rady dávajú prednosť správam a informáciám s nádychom senzácii, tentoraz neboli nútené násilne ich uprednostňovať vo svojom spravodajstve, pretože aj verejnoprávne televízie sa správali podobne. Tento fakt bol iba odrazom celospoločenskej situácie, keď problémy spojené s kriminalitou a strachom z nej zaujali aj vo verejnej mienke popredné miesto.

O *právnych problémoch investigatívnej publicistiky* (s. 13) píše poslucháčka vysokej školy Edina Gorzová. Publicista musí – podľa nej – veľmi dobre zvážiť, aké informácie chce zverejniť, aby sa nedostal do rozporu so zákonom. Otázkou je, do akej miery môže tejto požiadavke vyhovieť v čase, keď takmer výlučnými prostriedkami zvyšovania nákladu novín alebo indexu sledovanosti sa stali senzácie, nové a rýchle informácie. Publicista stojí často proti svojej vôli zoči-voči ohlasovacej povinnosti či povinnosti spolupracovať s úradmi pri vyšetrovaní prípadu, po stopách ktorého sa sám vybral. Maďarské trestné právo zatiaľ neposkytuje – podľa autorky – pre tieto prípady dostatočné riešenia.

V príspevku *Agresívne médiá* (s. 23) Andrea Domokosová vychádza z nového postavenia médií, ktoré sa stali jedným z rozhodujúcich faktorov v spoločnosti: prebrali na seba úlohy, predtým výlučne patriace do tradičných kompetencií rodiny, školy a iných malých komunít. Autorka rozoberá teórie, ktoré pri odhaľovaní príčin násilného správania hľadajú súvislosti medzi médiami a agresivitou. Jedni výskumníci pripisujú jednoznačnú vinu médiám (najmä televízii) za prílišný rozmach agresivity, iní však – tí rozumnejší – zdôrazňujú, že nemožno za všetko obviňovať televí-

ziu a tobôž nie skúmať tento fenomén izolovane, keďže ani médiá nevyvíjajú svoj vplyv vo vákuu, ale len ako súčasť danej spoločnosti. Svoj príspevok k výskumu agresivity prezentujú v 90. rokoch už aj maďarskí výskumníci (sociológovia i kriminológovia). Jeden z najvýznamnejších László Korinek (1995) vymenúva štyri skupiny teórií rozoberajúcich vzťah médií a agresivity: 1. Násilie „videné“ v televízii môže vplývať na zníženie agresivity tým, že ako hromozvod ju odvádza (*teória katarzie*). 2. Agresívne filmy vyvolávajú v divákovi želanie napodobňovať (*teória stimulácie*). 3. Divák si navykne na násilné scény, ak ich denne vidí na televíznej obrazovke (*teória habitualizácie*). 4. Pohľad na agresivitu utlmí a ochromuje diváka (*teória inhibície*). Korinek však rovnako vystríha pred zjednodušujúcimi závermi, podľa ktorých sa médiá považujú za výlučný faktor v utváraní agresívneho správania. Záver tohto príspevku: dnes ešte nie je možné empiricky dokázať súvislosti medzi médiami sprostredkovaným násilím a agresívnym správaním. Horeuvedené teórie a pokusy môžu klasifikovať tento vzťah iba ako pravdepodobný.

Mediálne kontakty policajta je názov state z pera Zsoltá Németha (s. 37), v ktorom sa autor zaoberá otázkami pripravenosti predstaviteľov polície zaobchádzať s informáciami tak, aby to zodpovedalo požiadavkám komunikácie. Je nebezpečné, ak je verejnosť informovaná podľa prvých dojmov, ak dostáva neoverené alebo skreslené informácie. Tlač je inštitucionálnym prostriedkom verejnej kontroly, no zdá sa – uvádza autor –, že polícia MR ani nevie, čo si má počať so zvyšujúcim sa záujmom. Zrazu sa obáva, pociťuje nedôveru voči predstaviteľom médií. Na druhej strane médiá v tom vidia nedostatok odbornosti a profesionality, zle organizovanú prácu, nezákonné metódy, zneužitie moci. Pre nedostatok kvalifikovaných informácií médiá samy vyšetrojú, „vyrábajú“ predpoklady pre vlastné teórie, a tak často „trafia vedľa“. Treba si priznať, píše autor, že súčasný maďarský zbor žurnalistov s orientáciou na kriminalitu nemá dostatočnú kvalifikáciu, jeho tvorba svedčí o absencii elementárnych kriminologických a kriminalistických vedomostí a nevyzná sa ani v ostatných vedných disciplínach, ako sú trestné právo alebo penológia. Pripravované špeciálne vzdelávanie pre policajtov počíta so zavedením povinného učebného predmetu *kommunikácia*.

Vlna násilia (s. 57) – takto nazval svet rozhlasového a televízneho spravodajstva Péter Rózsa. Spravodajstva, v ktorom redaktori umiestňujú krvavé udalosti zo sveta na prvé miesto, zdôvodňujú, že svet je už raz taký. Pociťujú však aj sami

zodpovednosť za to, že svet je taký aj zásluhou štýlu spravodajstva, v ktorom majú prioritu prejavy agresivity? Svet zločinu, respektíve všetko to, čo tlač denno-denne reprodukuje, stáva sa virtuálnou realitou. Autor pochybuje o tom, či sa dá načrtnúť hranica, kde sa začína manipulácia a škodlivé informovanie verejnosti.

V príspevku *Médiá a boj proti kriminalite* (s. 61) László Garamvölgyi vychádza zo stavu spoločnosti po zmene režimu, pre ktorú je charakteristická skutočná kriminalizácia, devalvácia spoločenských a morálnych hodnôt a zároveň aj vysoká frekvencovanosť informácií o kriminalite v médiách. Autor zdôrazňuje potrebu výchovy takých komunikátorov, pre ktorých bude jasný pojem *hodnota správy* a budú ju vedieť podať verejnosti nepredimenzovanú, ale zároveň pravdivú, hodnovernú a zaujímavú. Dôležité je, aby aj celý systém verejnej správy disponoval profesionálnymi komunikátormi. Ani profesionálni tlačoví tajomníci (hovorcovia) by však nestačili, keby mala chýbať komunikačná ochota vedúcich pracovníkov.

Práve *Novinári a hovorcovia* (s. 67) zaujali pozornosť Ivána Komoróczyho. Upozorňuje v ňom na mimoriadne ťažkú úlohu, akú si trúfajú zaujať budúci hovorcovia polície vzhľadom na rozpory, ktoré medzi políciou a médiami ešte stále existujú. Počet registrovaných trestných činov v roku 1997 dosiahol vyše pol milióna, teda za celospoločenskú hystériu spojenú s bezpečnosťou krajiny nemožno obviňovať iba médiá. V honbe za senzáciami však aj médiá venujú často nenáležité veľkú pozornosť prípadom, ktoré sa väčšej časti spoločnosti nedotýkajú.

Šance na formovanie imidžu polície v televízii (s. 69) je názov článku Ferenca Rácza. Zaoberá sa analýzou situácie v televízii, keďže práve toto médium považuje – vzhľadom na jeho komunikačné možnosti – za rozhodujúce.

Slovo na záver: význam informácií sa v súčasnom období zviacnásobil. Váha masmédií ako ich sprostredkovateľov taktiež. Každá oblasť je odkázaná na to, aby v informačnom a komunikačnom systéme čo najviac využívala tieto komponenty vo svoj prospech. *Belügyi Szemle* ako odborný a vedecký časopis (sám ako médium) dal tentoraz priestor odborníkom, ktorí vyjadrili svoje názory na možnosti vzájomného využívania mozgového potenciálu v prospech riešenia jedného zo závažných problémov sužujúcich postkomunistické štáty – kriminality. Masmédiá majú v tomto smere nesmierne možnosti. Brať aj toto poznanie na zreteľ je cestou k úspechu.

Mgr. František Šinka, CSc.

NOVINÁRSKE SVEDECTVO O POPRAVE (ŠTATÍ) KRÁĽA KAROLA I.

Pod touto úvodnou poznámkou prinášame preklad jedinečného dobového novinárskeho dokumentu, správy (riportu, referátu?) o poprave kráľa Karola I.

Vyšla v 288. čísle periodika

A PERFECT DIURNALL
OF SOME
PASSAGES
IN
PARLIAMENT

And the daily proceedings of the Army under his Excellency
the Lord *Fairfax*.

From Munday the 29. of *Ianu.* till Munday the 5. of *Feb.* 1648.

Collected for the satisfaction of such as desire to be truly informed.

Printed by E. G. and F. L. for *Francis Coles* and *Laurence Blaiklecke*: And are
to be sold at their Shops in the *Old-baily*, and at *Temple-bar*.¹

Vzniklo v roku 1642, teda dvadsať rokov po zrode periodickej tlače v Anglicku, ako nástupca týždenníka *The Heads of Severall Proceedings in this Present Parliament* (založeného 21. novembra 1641), ktorý vychádzal v oficíne istého J. Thomasa. Ako prvé anglické periodikum vôbec osemstranové *The Heads* prinášali domáce spravodajstvo a ako prvé periodikum na svete spravodajstvo politické; aj keď obmedzené na oficiálne záznamy, inak napodiv veľmi dobre robené, z parlamentných rokovaní (mimochodom, doplnené drevorytom dolnej snemovne), ktoré v búrlivom čase celkom pochopiteľne púťali pozornosť. V situácii, keď v Anglicku nejestvovala cenzúra, úspech *The Heads* chceli napodobniť iní vydavatelia, ktorí zakladali jedno takéto periodikum za druhým, a tak ak na začiatku decembra 1641 jestvovali len tri, na konci roka 1641 ich už bolo deväť a v roku 1642 ich počet vzrástol na neuveriteľných sto.² S kvantitatívnym rozmachom takejto tlače sa už v roku 1642 rozšírila paleta ich spravodajstva aj na mimoparlamentné deje.

A Perfect Diurnall of the Passages in Parliament bol dielom novinára Samuela Pecka a Francisa Colesa. Práve Samuel Pecke, ktorý sa preslávil presnosťou záznamov, ale aj štruktúrnou výstavbou svojich textov, keď na ich začiatok kládol najvýznamnejšie fakty, čím sa stal predchodcom tvorcov moderného čela správy (tzv. leadu), by mohol byť autorom nižšie uverejnenej novinárskej výpovede. (Samuel Pecke bol pôvodným povoláním pisár, ktorý sa však žurnalistike venoval až do roka 1655 a ako viacerí zakladatelia vtedy novej novinárskej profesie okúsil aj väzenie.) Ale nech už je autorom nižšie uverejneného textu ktokoľvek, svojou kvalitou – a v tom sa zhodujú historici anglickej žurnalistiky – prečnieva ponad mnohé, čo sa vtedy tvorilo. Pri jeho čítaní sa natíska otázka, či autor nezaznamenal udalosť povedzme tesnopisom. Kráľovej poslednej reči chýba miestami logika, čo však možno vysvetliť citovým rozporením človeka idúceho na smrť. Navyše si treba uvedomiť, že kráľ asi ťažko chápal, akým právom ho môžu jeho poddaní postaviť na popravisko, keď stelesňoval nielen najvyššieho svetského, ale aj cirkevného pána.

Juraj Vojtek

¹ Teda: DOKONALÝ ŽURNÁL NIEKTORÝCH SKUTKOV V PARLAMENTE a každodenný postup armády pod vedením jeho excelencie lorda *Fairfaxe*. Od pondelka 29. januára do pondelka 5. februára 1648. Zozbierané pre potechu tých, ktorí chcú byť pravdivo informovaní. Pre *Francisa Colesa* a *Laurenca Blaiklecka* vytlačil E. G. a F. L. Kúpiť sa dá v ich obchodoch v Old Baily a Temple Bar.

² Podľa CRAVEN, L.: The early newspaper press in England. In: Griffiths, (ed.): The Encyclopedia of the British Press 1422–1992. New York, St. Martins Press 1992, s. 4 a 6.

Štvrtok 30. januára

Dnes stáli kráľa, oproti banketovému palácu pri White-Halle, priebeh popravy, a čo všetko sa odohralo do jeho skonu.

Zo Svätého Jakuba ho vyviedli o desiatej predpoludní, pešo prešiel cez park; čestnú stráž predstavoval pluk pechoty, zástavy viali, bubny vírili, pred ním i za ním kráľovská garda a zopár urodzených pánov s nepokrytými hlavami, hneď po nich doktor *Juxon*³, bývalý biskup londýnsky a plukovník *Thomlinson* (ktorý sa oň staral), smerom k whitehallskej ochodzi, a ďalej do malej komnaty, v ktorej líhal, kde pokračoval v modlitbách; obed odmietol (predtým prijal ešte sviatosť oltárnu), iba asi o dvanástej napoludnie vypil karafu klaretu a zjedol krajec chleba. Odtiaľ sprevádzaný dr. *Juxonom*, plukovníkom *Thomlinsonom*, plukovníkom *Hackerom* a vyššie spomínanými gardami cez príľahlý banketový palác až na miesto, kde postavili popravisko, medzi whitehallskou bránou a bránou, ktorá zo Svätého Jakuba vedie do ochodze; popravisko celé v čiernom, aj zem na okolí pokrývalo čierne plátno, v strede popraviska sekera a klát. Na oboch stranách popraviska postávalo niekoľko vojakov pechoty a kavalérie a množstvo ľudí, veľmi veľké množstvo ľudí, ktorí to všetko chceli vidieť na vlastné oči. Kráľ vystúpil na popravisko, vrhol vážny pohľad na klát a opýtal sa plukovníka *Hackera*, či by sa nenašiel vyšší; a potom oslovil urodzených pánov na popravisku.

Kráľ:

Keďže sotva ma tu bude niekto počuť, prehovorím krátko; aj keď pokojne by som si to mohol odpustiť... je však mojou povinnosťou, aspoň podľa mňa, očistiť sa najmä pred Pánom Bohom a potom pred vlastnou, očistiť sa, ako to len čestný človek, dobrý kráľ a dobrý kresťan môže. (...) Každý totiž vie, že som nikdy s nijakou z dvoch komôr parlamentu nezačal vojnu, a nech mi sám Pán Boh dosvedčí, pred ktorým čoskoro budem skladať účty, že som nikdy nemienil obmedzovať ich privilégiá (...); práve ony vyvolali dnešné nepokoje, nie ja; preto v mene Pána Boha dúfam, že ma zbaví viny z hrôzostrašných zločinov, ktoré sa mi pripisujú; ja sám sa o to usilovať nebudem; a nech mi Pán Boh odpustí, ak by som ju zvaloval na niektorú z komôr parlamentu, ani to netreba robiť, lebo, ako dúfam, ani ony nenesú za to vinu; veď naozaj som presvedčený, že len nehodní sprostredkovatelia medzi nimi a mnou spôsobili všetko toto krviprelievanie; nuž a keď po týchto slovách sa cítim očistený, dúfam (a modlím sa k Pánu Bohu), že to isté sa vzťahuje aj na nich (...) A teraz ako dôkaz, že som dobrý kresťan: Je tamhľa dobrý človek (a ukázal na dr. *Juxona*), ktorý mi hádam dosvedčí, že som odpustil každému na tomto svete, a najmä hlavným vinníkom mojej smrti; o koho ide, to len Pán Boh vie, ja to vedieť netúžim, ja sa len modlím, aby im Pán Boh odpustil. Toto však nie je všetko, moja blahosklonnosť musí byť ešte väčšia, a tak si želim, aby sa mohli kajať, veď v tejto veci spáchali ťažký hriech; a tak sa modlím k Pánu Bohu a svätému *Štefanovi*, aby im to nepripísali na vrub, a nielen to, ale aby napokon našli správnu cestu do kráľovstva večného pokoja, lebo blahosklonnosť mi velí nielen týmto mužom odpustiť, ale usilovať sa, pokým nedodýcham, tomuto kráľovstvu večného pokoja slúžiť (...) A teraz vám (páni) musím dokázať, že ste na nesprávnej ceste, a musím vás napraviť na cestu správnu; predovšetkým, na nesprávnej ceste ste preto, lebo jedinou cestou, ktorou ste sa doposiaľ uberali, je cesta dobývania (...) A verte mi, páni, že na tejto ceste nijaké dobré skutky neučiníte, a ani Pán Boh vám nikdy nepožehná; pokým mu nedáte, čo mu patrí,

³ Juxon, William (1582–1663) – arcibiskup canterburský a lord-strážca pokladu. Narodil sa v Chiches- tri. V čase občianskej vojny zostal verný Karolovi I. a patril k jeho najvýznamnejším poradcům. Zúčastnil sa na procese s kráľom i na jeho poprave, za čo mu revolúcia odňala biskupstvo a uväznila ho. Za reštaurácie Stuartovcov sa stal v r. 1660 arcibiskupom canterburským.

pokým nedáte svojmu kráľovi (teda mojim nasledovníkom), čo mu patrí, a ľudu, čo mu patrí; som za to rovnako ako ktokoľvek z vás: Musíte dať Pánu Bohu, čo mu patrí správnym spravovaním jeho cirkvi (podľa Písma svätého, ktoré sa teraz nedodržiava). Keďže v tejto chvíli nasmerovať vás na správnu cestu ja nemôžem, všetko môže urovnať iba celoštátna synoda slobodne zvolaná a v slobodnej debate, kde každý hlas dobrovoľne a ochotne vypočujete. Za kráľa, ktorým nebudem (a vtedy sa obrátil k urodzenému pánovi, ktorý sa dotkol sekery, a poznamenal, Neotup sekeru, ktorá čaká na môj krk), nuž teda za kráľa: zákony tejto krajiny vám veľmi presne ukážu cestu, a keďže táto vec sa ma bezprostredne týka, spomínam vám ju iba letmo. Za ľud. Naozaj mi ide o jeho slobodu a voľnosť, ako každému, ibaže musím poznamenať, že jeho sloboda a jeho voľnosť závisí od toho, akú bude mať vládu; a tie zákony musia mať taký ráz, aby život a činy ľudu boli také, aké byť majú. Ľud sa nemá zúčastňovať na vláde, to mu neprináleží. Poddaný a vládca, to sú dve úplne odlišné veci, a preto, pokým nebude mať takú voľnosť, o akej hovorím, nikdy ju nebude vedieť vychutnať. A práve preto, páni, som sa dostal až sem: keby som sa správal vypočítavo, pod hrozbou meča pomenil všetky zákony, nestál by som teraz tu; a preto opakujem (a zároveň sa modlím k Pánu Bohu, aby vám to nepripísal na vrub): som mučeník ľudu. Naozaj vás už, páni, nebudem dlho zdržiavať, iba poznamenám, že by som potreboval trochu viac času na to, aby som vám povedané mohol lepšie a názornejšie vysvetliť než teraz...

Vyhlasujem pred každým z vás, že umieram ako kresťan, v duchu zásad anglikánskej cirkvi, ako mi ju zanechal Otec nebeský, a tamten čestný muž to zrejme dosvedčí. A potom sa obrátil k dôstojníkom so slovami, Páni, nezazlievajte mi to, ale mám na to dobrý dôvod a milosrdného Pána Boha, dorozprával som. A potom sa obrátil na plukovníka, *Hacker*, povedal, postaraj sa, aby som netrpel, zabezpeč to, pripíše sa ti to k dobru. A keď potom ktorýsi urodzený pán prechádzal popri sekere, kráľ poznamenal, Daj pozor na sekeru, preboha, daj pozor na sekeru. Potom kráľ oslovil kata slovami, Ešte sa trochu pomodlím a potom už ti budem patriť. Nato kráľ požiadal dr. *Juxona* o nočnú čiapku, a keď si ju nasadil, opýtal sa kata, či mu neprekážajú jeho vlasy. Ten vyslovil želanie, aby si ich zasunul pod čiapku, čo aj kráľ s pomocou kata a biskupa urobil. Napokon sa kráľ obrátil na dr. *Juxona* slovami: Na mojej strane je pravda i milosrdný Pán Boh.

Dr. *Juxon*: Jestvuje aj iný všehomír. Tento svet je rozbúrený a nezvládnuteľný. A trvá krátko. Uvedomte si však, že za chvíľu podstúpите ďalekú cestu, ktorá vás privedie zo zeme do neba. A tam vás privíta záplava srdečnej radosti a pokoja.

Kráľ: Odchádzam spod skorumpovanej koruny pod neskorumpovanú korunu, kde niet nepokoja.

Dr. *Juxon*: Vymieňate dočasnú korunu za večnú, a to je dobrý obchod.

Kráľ si potom sňal plášť a Juraja, Juraja podal dr. *Juxonovi* so slovami, Spomeň si na (*myslel vládára*) a nasledovali ďalšie obradnosti. Po nich pristúpil kráľ ku klátu, položil si naň krk a po chvíľke vystrel ruky, a kat mu jediným úderom odťal hlavu od tela. Jeho telo potom vložili do truhly potiahnutej čiernym zamatom a preniesli do komnaty vo Whitehalle.

Tak ako sa skôr dohodlo, Dolná snemovňa zasadla v ten deň zavčas ráno a väčšinu zasadnutia venovala tomu, že si vypočula preklad nóty v angličtine, ktorý dostala z holandského vyslanectva (...)

Z anglického originálu preložil Juraj Vojtek.

KALENDÁRIUM

Od **31. 8. 1998** sa vo Viedni a Budapešti konal 15. svetový kongres organizácie IFIP pod názvom *Globálna informačná spoločnosť na ceste do budúceho tisícročia*. Išlo o niekoľko súbežných konferencií: SEC '98 sa venovala bezpečnosti informačných systémov. Tele-teaching '98 sa zamerala na zmeny, ktoré informačná revolúcia priniesla vo vzdelávaní. Z ďalších tém to bolo autorské právo, zmeny v oblasti práce alebo špeciálne technológie pre postihnutých občanov.

V dňoch **4.–5. 9. 1998** sa v škótskom Edinburgu uskutočnila konferencia na tému *Žurnalistická profesia v demokratickej spoločnosti: perspektívy Východ-Západ*. Účastníci tohto podujatia predovšetkým zmapovali úlohu žurnalistov v procese transformácie postkomunistickej strednej a východnej Európy a zaoberali sa ekonomickými, technologickými a politickými vplyvmi v práci novinára.

Názor na slobodu, súkromie a občiansku spoločnosť na Internete v krajinách strednej a východnej Európy bol názov konferencie, ktorá sa uskutočnila **4.–6. 9. 1998** v stredoeurópskom univerzitnom vzdelávacom centre v Budapešti. Konferenciu organizoval Global Internet Liberty Campaign v spolupráci s American Civil Liberties Union, Center for Democracy and Technology a Maďarským centrom pre ľudské práva. Cieľom konferencie bolo prispieť k obhajobe ľudských práv a podporiť právo na súkromie a slobodu prejavu.

V Kinsale sa v dňoch **10.–12. 9. 1998** uskutočnil už 36. ročník medzinárodného reklamného festi-

valu, na ktorom sa súťažilo v dvanástich kategóriách o nové ceny, tzv. Žralokov.

10. ročník Európskeho televízneho a filmového fóra sa uskutočnil v Helsinkách v dňoch **24.–26. 9. 1998**. Zorganizoval ho Európsky inštitút pre médiá v Düsseldorfe s odborníkmi audiovizuálnej mediálnej sféry na celom svete. Ústrednou témou bola *Inovácia a kontinuita: televízia a film na začiatku 21. storočia*. Odborníci sa zamerali na vývoj oboch médií, ako aj európskej politiky smerom k evolúcii. Jubilejný ročník navštívilo asi 400 vysoko uznávaných odborníkov.

V dňoch **23.–26. 9. 1998** sa v priestoroch Incheby uskutočnil IV. medzinárodný veľtrh marketingovej komunikácie INTERMEDIA. Návštevníci mali po prvýkrát možnosť prezrieť si expozície nielen na výstavisku, ale aj v sieti INTERNET, kde sa informácie aktualizovali každú hodinu. Na veľtrhu sa prezentovalo 65 vystavovateľov. Mediálni odborníci sa počas dvoch dní mohli stretnúť na štyroch okrúhlych stoloch STRATÉGIE: – Budúcnosť mediálnych prieskumov na Slovensku; – Efektivita a kreativita – súťaže na Slovensku; – Systém overovania nákladov periodickej tlače; – Vznikne na Slovensku profesijná organizácia v oblasti Signmakingu?

26.–27. 10. 1998 sa vo Varšave uskutočnila konferencia na tému *Etika v žurnalistike* (etické normy, etika vo fotožurnalistike, vzťah vláda a médiá, ako i cirkev a médiá). Spoluorganizátormi konferencie boli Varšavské novinárske centrum a Harvardská univerzita.

-dv-

INFORMÁCIE – ZAUJÍMAVOSTI

ICFJ je skratka Medzinárodného centra novinárov, ktoré bolo založené v roku 1984 na posilnenie kvality žurnalistiky prostredníctvom vzdelávania a výmeny (pôvodne bolo známe ako CFJ – Centrum zahraničných novinárov). Na konci svojej prvej dekády pracovalo ICFJ s vyše 7 000 novinármi zo 172 krajín. Ide o jedinú neziskovú organizáciu v USA, ktorá sa výlučne zameriava na rozvoj tlačených médií, rozhlasu a televízie.

Cieľom centra je pomôcť spravodajským médiám získať čo najvyšší štandard, upevniť nezávislosť tlače a rozšíriť spravodajstvo tak na miestnej, ako i globálnej úrovni. To sa mu darí prostredníctvom

výmeny a spolupráce medzi novinármi a novinárskymi inštitúciami na celom svete.

BRITISH TELECOMMUNICATIONS (BT) a **AT&T** chcú prepojiť svoje medzinárodné telefónne operácie a vytvoriť nový internetový systém, ktorý by bol na „prednej pozícii globálneho informačného veku“. Hodnota novoutvárateľnej aliancie má byť 10 mil. dolárov.

BERTELSMANN AG je ročným obratom 22,4 mld. DEM naďalej na čele nemeckých mediálnych koncernov. Za ním nasledujú ARD s 10,5 mld. DEM a skupina Kirch s 5 mld. DEM.

BBC – Britská verejnoprávna rozhlasová a televízna spoločnosť investuje počas nasledujúcich piatich rokov jednu miliardu libier (okolo 57 mld. Sk) do zavedenia digitálneho vysielania televízie, rozhlasu a on-line služieb. Zároveň sa BBC rozhodlo investovať do digitalizácie vysielania 10 % svojich koncesionárskych príjmov.

VYDAVATELSTVO EUROSOP, a. s., uviedlo v júni 1998 na trh nový mesačník pod názvom *Urob si sám*. Ide o periodikum určené najmä domácim majstrom. Druhou novinkou je relaunched týždenník *Slovenský Profit*, ktorý vydavateľstvo pripravilo od augusta tohto roku.

POLSKÝ SEJM schválil doplnok k protialkoholovému zákonu, ktorým povoľuje verejnú reklamu piva. Týmto sa vytvára priestor na propagovanie

piva vo všetkých oznamovacích prostriedkoch. Doteraz bolo možné bez obmedzenia propagovať iba nealkoholické pivo.

CENTRUM NA MONITOROVANIE SLOBODY TLAČE bolo vybudované vo Varšave. Pri jeho zrode stála Poľská novinárska asociácia na ochranu slobody prejavu, ktorej riaditeľom je Andrej Goszczynski. Organizácia predovšetkým zabezpečuje ochranu novinárskej slobody pri získavaní prístupu k informáciám a ich šírení, ponúka bezplatný systém právnych konzultácií a rád. Centrum monitoruje legislatívne iniciatívy, ktoré by mohli ovplyvňovať fungovanie masmédií, slobodu prejavu a prístup k informáciám. Bližšie na adrese www.freepress.org.pl.

-dv-

PONORTE SA DO INTERNETU

Slovensko

Ak ste ešte nenavštívili www.gates96.com slovenskej spoločnosti CAS, tak neváhajte. Ich služby sú bezplatné a rozsiahle – od štatistik cez cestovný ruch až po informácie o médiách, štátoch, doprave, turistike, počasí, umení, zábave, zdraví a pod. Nájdete tu dobré vyhľadávacie nástroje a množstvo zaujímavých informácií.

Z úvodnej stránky www.promedia.sk sa dozviete, že ide o program technickej pomoci pre médiá, ktorý financuje IREX (nezisková organizácia založená v roku 1968) a riadi USAID. Zároveň sa môžete oboznámiť s aktuálnymi projektmi. Po prvé ide o Rozvrh tréningov a možnosť stáží, po druhé si môžete pozrieť nový virtuálny zborník Práva a povinnosti médií v právnych systémoch Slovenskej republiky a medzinárodného spoločenstva a po tretie v štádiu vývoja je informácia Média '98.

Na slovenskom Internete pribudla stránka www.rada-rtv.sk Rady SR pre rozhlasové a televízne vysielanie. Informácie v slovenskom a v anglickom jazyku vám umožnia bližšie sa oboznámiť s činnosťou rady, jej aktivitami, s najnovšími materiálmi a dokumentmi. K dispozícii sú užitočné kontaktné adresy.

www.surf.sk je zaujímavá stránka s množstvom údajov. SURF si totiž kladie za cieľ mapovať slovenský Internet. Stránky sú tu členené do kategórií a subkategórií a sú známkované.

ChangeNet je komunikačná a informačná platforma slovenských mimovládnych neziskových organizácií, ktoré sa snažia podporovať rozvoj občianskej spoločnosti založenej na princípoch demokracie, solidarity a zodpovednosti. Či sa im to darí, dozviete sa, ak stlačíte www.changenet.sk.

Virtuálny server www.ifes.sk patrí Medzinárodnej nadácii pre volebné systémy. Tá od svojho začiatku poskytuje nestrannú pomoc pri rozvoji a zdokonaľovaní volebných systémov vo vyše stovke rodinách sa a rozvinutých demokratických štátov na celom svete. Stránka vám ponúka tieto dokumenty: Časový harmonogram úloh prípravy volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, Predvolebné technické hodnotenie z decembra 1997 a Právnu analýzu návrhu zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí Slovenskej republiky.

Zahraničie

Zaujímajú vás ľudské práva, ochrana slobody prejavu, boj proti cenzúre, slobodný prístup k informáciám? V tom prípade by vás mohla zaujať stránka www.gn.apc.org/article19, na ktorej sídli Medzinárodné centrum boja proti cenzúre Article 19.

K dôležitým údajom sa dostanete na stránke www.ijt.org, kde svoju činnosť prezentuje Inštitút žurnalistiky. Ide o nezávislú, neziskovú organizáciu pre rozvoj médií, ktorej cieľom je posilniť nezávislosť médií a ďalších demokratických skupín v spoločnostiach prechádzajúcich veľkými po-

litickými zmenami. IJT sa zameriava na strednú a východnú Európu a na krajiny bývalého Sovietskeho zväzu, kde vyvíja rôzne programové aktivity (výmena informácií, vzdelávanie, výskumné projekty a pod.).

Ak nevíete, čo znamená skratka ICFJ, stlačte **www.icfj.org** a zistíte, že ide o medzinárodnú novinársku sieť. Oboznámte sa nielen s posledným vývojom v Latinskej Amerike, v strednej a vo východnej Európe, v Pobaltských krajinách, na Balkáne či v nových nezávislých štátoch, ako i v Euroázii a v Afrike, ale stránka vám poskytne množstvo liniek, ktorými sa nakontaktujete na elektronické zdroje týkajúce sa slobody prejavu, vzdelávania a rozvoja nezávislého prostredia tlače na celom svete. Tvorba siete Network ICFJ vychádza z podkladov Združenia pre východoeurópsku a stredoeurópsku tlač, ktoré za roky 1991 až 1997 pripravilo asi 500 strán.

www.uta.fi/ethicnet vás oboznámi s Databankou európskych etických kódexov pre novinárov. Nájdete tu v angličtine súbor etických kódexov z väčšiny európskych krajín. Táto zbierka je výsledkom mnohých výskumných projektov Odboru pre žurnalistiku a masovú komunikáciu na Univerzite v Tampere vo Finsku.

www.aber.ac.uk/~jmcwww/AMCCS/amccs.html je adresa organizácie AMCCS, ktorá je nielen asociáciou vo Veľkej Británii pre špičkových pracovníkov z oblasti médií, komunikácie a kultúry, ale poskytuje aj informácie o vládnej politike vo vzťahu k výskumu v danom sektore.

RIG je skratka Reporter's Internet Sprievodcu, ktorý si otvoríte na **www.crl.com:80/~jshenry/rig.html**. Je to nový sprievodca pre odborníkov v spravodajstve. Obsahuje stovky liniek na údaje a informácie, ktoré sa nachádzajú na internete a týkajú sa všetkých zložiek spoločenského a politického života.

Zaujímajú vás novinky o študijných programoch novinárskych kolégií? Ste zvedaví, ako sa dá zlepšiť vzdelávanie v oblasti žurnalistiky? Kliknite na Asociáciu kolégií pre oblasť žurnalistiky **www.jacconline.org**.

JEA je skratka národnej nezávislej Novinárskej asociácie pre vzdelávanie učiteľov a inzerentov, ktorá bola založená v roku 1924 na Kansaskkej štátnej univerzite v Manhattane. V súčasnosti sú členmi asociácie učelia žurnalistiky, tvorcovia reklamy, mediálni odborníci, tlačové asociácie, knižnice, noviny, rozhlasové stanice a vý-

bory žurnalistiky. Podrobnosti nájdete na **www.jea.org**.

Ak vás zaujíma vývoj médií u protinožcov, tak stlačte **www.asia.online.com.sg/asia/rsrc/type/massmedia.html**.

Na slobodnej univerzite v Bruseli pôsobí Centrum pre mediálnu sociológiu, ktoré sa zaoberá úlohou médií v transformácii mediálnej sféry. Stránka na adrese **www.vub.ac.be/SCOM/cemeso/index.html** obsahuje informácie o centre, jeho aktivitách, výskume, publikačnej tvorbe a spolupráci.

V oblasti sociológie ešte ostanete, ak si kliknete na **www.wcsu.ctstateu.edu/library/ss-communication.html**. Katedra komunikačných štúdií ako súčasť Univerzity Concordia v Montreale bola založená v roku 1965 a bola prvou katedrou, ktorá sa na kanadskej univerzite zaoberala komunikáciou. O jej aktivitách pre študentov, o postavení v oblasti masmédií a komunikácie sa dočítate na stránke **http://artsci-cwin.concordia.ca/comm/index.html**.

Asociácia pre vysielanie Britského spoločenstva (CBA), ktorá je aj zakladajúcim členom organizácie pre vzdelávanie v oblasti vysielania, má svoju domovskú stránku na adrese **www.oneworld.org/cba/**.

Na **www.aveureka.be/homepage.htm** nájdete audiovizuálnu Eureku, ktorá je paneurópskou medzivládnu organizáciou podporujúcou spoluprácu v európskom audiovizuálnom sektore v procese politických, ekonomických a sociálnych transformácií v stredo- a východoeurópskych krajinách. Od 1. 1. 1996 sa činnosť Eureka orientuje hlavne na vzdelávanie. Preto je tu veľa užitočných liniek na významné medzinárodné organizácie.

Cez Európsku úniu sa môžete dostať na **http://europa.eu.int/en/comm/dg10/dg10.html** k činnosti odboru Európskej komisie, ktorý zodpovedá za informácie, komunikáciu, kultúru a audiovizuálnu politiku. Pracuje v Bruseli pod vedením komisára Marcelína Oreja.

www.eim.de vás odkáže na úvodnú stránku Európskeho mediálneho inštitútu (EIM), ktorý pôsobí v Düsseldorfe. EIM je centrom komparatívneho výskumu rozvoja médií, spoluorganizátorom európskeho televízneho a filmového fóra a pomáha pri rozvoji nezávislosti a demokratizácii médií v krajinách strednej a východnej Európy. Má bohaté knižnično-dokumentačné a štatistické centrum (LSDC). Na stránke nájdete odkazy na konkrétne výskumné projekty, pracovných partnerov a pod.

Modrá, oku lahodiaca farba sa objaví po odkliknutí www.ebu.ch, na ktorej sa dozviete všetko o Európskej vysielačej únii (EBU).

Ak ste ešte nenavštívili Európske novinárske centrum (EJC), neváhajte a stlačte www.ejc.nl. V položke zdroje objavíte informácie o publikáciách, o prebiehajúcich a pripravovaných akciách, a to nielen v oblasti vzdelávania. Môžete využiť linky na elektronické médiá v Európe. Položka mediálny priestor ponúka mapu Európy a odkliknutím príslušného štátu sa dozviete o súčasnej situácii v médiách tej-ktorej krajiny (tlač, audiovizuálne médiá, mediálna politika a i).

Pod skratkou ICA sa skrýva na adrese www.ica-hdq.org/ Medzinárodná asociácia pre komunikáciu. Stránka ponúka údaje o pripravovaných konferenciách, o publikáciách a vlastnej organizácii.

Medzinárodný komunikačný inštitút (IIC) nájdete pod www.iicom.org. Ide o nezávislú, neziskovú organizáciu, ktorá sa zaujíma o všetky oblasti komunikácie a informácie vrátane vysielania, telekomunikácií, informačných technológií, mediálnych a on-line služieb. Umožňuje výmenu informácií na všeobecnej, regionálnej a národnej úrovni.

Na <http://153.1.6.18/laitokset/tiedotus/contents/> je vám k dispozícii služba, ktorá ponúka obsah vybraných vedeckých a odborných časopisov zaoberajúcich sa masovou komunikáciou a žurnalistikou. Pod jednotlivými písmenami sú zhromaždené časopisy z celého sveta. Väčšina z nich je v angličtine. Sú zatriedené v tabuľke s krátkou charakteristikou.

Vo vývoji, avšak na Internete už sprístupnená, je stránka www.friends-partners.org/~aboyle/. Ide o satelitný systém www stránok rozdelený na medzinárodné mediálne vydania pod záštitou Glas-News a Art Pattison Communication Program, ktorý je štvrtročníkom pre komunikáciu Východ-Západ.

Ak vás zaujíma adresár ruských periodík sprístupňovaných on-line, stlačte <http://rs.informika.ru/cgi-bin/link.exe/www.eastview.com/segodnia>.

Máte problémy so skratkou IAMCR alebo AIE-RI? V tom prípade stlačte www.uia.org/uiademo/org/b1197.htm a dozviete sa, že ide o Medzinárodnú asociáciu pre výskum masovej komuniká-

cie, ktorá bola založená v roku 1956 v Štrasburgu. Cieľom je poskytnúť fórum pre výskumníkov a tých, ktorí sa zaoberajú masovou komunikáciou. Asociácia podporuje rozvoj výskumu, umožňuje výmeny odborníkov, stará sa o vzdelávanie novinárov a ostatných mediálnych profesionálov.

Radi sa prehŕňate v encyklopédiách? Na adrese <http://encarta.msn.com/find/find.asp> sa môžete ponoriť do on-line verzie encyklopédie Encarta, ktorá obsahuje 16 000 článkov, vyše 2 200 fotografií, ilustrácií, máp, tabuliek, grafov a okolo 13 000 ďalších liniek.

Ak máte v úmysle byť viac ako dobrým novinárom a chcete sa vzdelávať mimo Slovenska, stlačte www.itecharlow.co.uk/nctj/ a dostanete sa k informáciám Národnej rady pre vzdelávanie novinárov v Londýne. Dozvieme sa, ako si vybudovať kariéru novinára, čo zaujímavé si prečítať, aké kurzy a za čo sú v ponuke atď.

Na linke www.mediainst.org/ sa nachádza informácia o činnosti Mediálneho inštitútu vo Washingtone, ktorý je výskumnou neziskovou nadáciou, špecializujúcou sa na komunikačnú politiku už od roku 1979. Svojím poslaním slúži všetkým sektorom médií od tlače cez rozhlasové a televízne vysielanie až po káblové a satelitné vysielanie. V San Franciscu sa na linke www.media.alliance.org/ dozvieme o neziskovej organizácii, ktorá taktiež slúži mediálnym odborníkom, predovšetkým svojim vzdelávacím programom.

Výbor na ochranu novinárov, ktorý vznikol v roku 1981, sa prezentuje na linke www.cpj.org/index.html. Jeho základným poslaním je ochrana tlače a sloboda slova na celom svete.

IAJ sídli na www.igc.apc.org/an. Je to nezisková organizácia zameraná na podporu alternatívnej žurnalistiky a posilnenie prístupu verejnosti k nezávislým informačným službám.

O aktivitách dánskeho Komunikačného centra pre elektronické médiá, založeného v roku 1988 v Kopenhagene, sa bližšie dozvieme na adrese www.komc.dk. Zameriava sa na oblasť žurnalistiky a komunikácie, na nové médiá vrátane Internetu, audioprodukcie a pod. Zaujímú poznámky o tohtoročnom významnom projekte pod názvom Centrum pre nové médiá.

-dv-

BIBLIOGRAFIA

ZOZNAM DIPLOMOVÝCH PRÁC

obhájенých na Katedre žurnalistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave v školskom roku 1997/1998

1. B O S Á K O V Á, Oľga
Tlačové rady ako nástroj samoregulácie. 101 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
prof. JUDr. Ludovít Jazc, CSc.
2. B R A D Á Č, Daniel
Redakčný štatút. 73 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
prof. PhDr. Juraj Vojtek, CSc.
3. C S A P L Á R, Milan
Slovenské rozhlasové a televízne stanice na internete. 110 s.
Vedúci diplomovej práce:
doc. PhDr. Jozef Vatrál, CSc.
4. D U C H O Ň O V Á, Iveta
Právne a faktické postavenie mediálnych rád. 106 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
prof. JUDr. Ludovít Jazc, CSc.
5. Ď U R K O V Á, Katarína
Rakúsky denník Die Presse. (Monografia). 159 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
doc. PhDr. Danuša Serafinová, CSc.
6. G A L K O V Á, Zuzana
Súčasný pôsobenie Agence France-Presse. (Porovnanie základných aspektov s TASR.) 83 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
PhDr. Svetlana Hlavčáková, CSc.
7. H A J N I Š O V Á, Zdenka
Česká a slovenská periodická tlač na Podkarpatskej Rusi v rokoch 1919–1938. 202 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
PhDr. Mária Follrichová, CSc.
8. H O R N Á Č K O V Á, Michaela
Vývoj erotickej tlače na Slovensku od roku 1989. 192 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
doc. JUDr. Luboš Šefčák, CSc.
9. C H O V A N C O V Á, Hana
Vznik, vývoj a súčasný stav komerčnej rozhlasovej stanice Rádio Forte. 72 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
Mgr. Imrich Jenča
10. I M R I Š O V Á, Simona
Osobnostné predispozície študenta žurnalistiky pre profesiu novinára. 150 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
doc. PhDr. Elena Hradiská, CSc.
11. I Š T V Á N, Milan
Porovnanie vnútropolitických odvetví novinárskej práce vo francúzskych denníkoch Le Monde a Liberation. 70 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
doc. PhDr. Danuša Serafinová, CSc.
12. J E N D Ž E L O V S K Á, Galina
Človek na obrazovke. 84 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
PhDr. Igor Dobiš
13. K A Ň Á K O V Á, Dana
Jazyková kultúra v hlavných spravodajských reláciách STV a TV Markíza. 116 s.
Vedúci diplomovej práce:
doc. PhDr. Emil Tvrdoň, CSc.
14. K O Č I Š O V Á, Andrea
Pravda a Rudé právo v rokoch 1965–1969. 86 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
doc. JUDr. Luboš Šefčák, CSc.
15. K O Z I N K O V Á, Andrea
Redakcia zahraničného spravodajstva STV v porovnaní s Redakciou zahraničného spravodajstva ČT 1993–1997. 88 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
PhDr. Igor Dobiš
16. K R A J Č I K O V Á, Jarmila
Nový život (1949–1997). 80 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
PhDr. Mária Follrichová, CSc.

17. K R I Ž Á N, Ivan
TANJUG. 66 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
PhDr. Svetlana Hlavčáková, CSc.
18. K U I Š O V Á, Alena
Systém informovania o činnosti košickej mestskej samosprávy. (Postavenie mestskej televízie v tomto procese.) 121 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
doc. PhDr. Vladimír Holina
19. M A J T Á N, Rastislav
Magazín Focus a jeho mediálne podoby. 78 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
doc. PhDr. Danuša Serafinová, CSc.
20. M A R U Š I A K O V Á, Katarína
Zahraničné spravodajstvo v denníkoch Pravda a Nový čas. 106 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
PhDr. Bohuslava Krížová
21. M A T A I S Z, Andrea
Slovenské vysielanie MTV zo štúdia v Segedíne (1994–1997). 131 s.
Vedúca diplomovej práce:
PhDr. Mária Follrichová, CSc.
22. M A Ť K O V Á, Eva
Komunikácia komerčnej rozhlasovej stanice s poslucháčom. 89 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
Mgr. Imrich Jenča
23. M E L I Š O V Á, Zuzana
Obraz Európskej únie v denníkoch SME/Smena a MF Dnes. 91 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
PhDr. Bohuslava Krížová
24. N Í Z K A, Martina
Novinárska cesta Agneši Kalinovej. Od Pravdy a Nového slova cez Kultúrny život. 70 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
PhDr. Zuzana Duhajová, CSc.
25. O N D R E J K O V Á, Katarína
Rádio Lumen. Kresťanská rozhlasová stanica a špecifiká jej vysielania. 119 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
Mgr. Imrich Jenča
26. P O P R O C K Á, Patrícia
Tibor Korbell – človek a novinár. 106 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
doc. JUDr. Ľuboš Šefčák, CSc.
27. P O T A N Č O K, Adrián
Kultúrny život v šesťdesiatych rokoch. 108 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
doc. JUDr. Ľuboš Šefčák, CSc.
28. R O V D E R O V Á, Nada
Osobnosť publicistu Romana Kaliského. 77 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
Mgr. Anton Baláž
29. S M O L E C, Maroš
Ján Čomaj – publicista. 110 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
doc. PhDr. Štefan Velas, CSc.
30. S T E H L Í K O V Á, Petra
Strach novinára pri výkone povolania. 84 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
doc. PhDr. Elena Hradiská, CSc.
31. Š I Š O L Á K, Matej
Novinár Andrej Vrbacký. 163 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
doc. JUDr. Ľuboš Šefčák, CSc.
32. Š I Š T Í K O V Á, Silvia
Popularizačné časopisy o bývaní v Slovenskej republike v rokoch 1993–1997. 93 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
doc. PhDr. Boris Droppa, CSc.
33. T A T Á R O V Á, Jana
Slovenský syndikát novinárov v rokoch 1989–1995. 110 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
doc. JUDr. Ľuboš Šefčák, CSc.
34. T E S Á K, Branislav
Denník Šport (ako tabloid v rokoch 1993–1997). 74 s., príl.
Vedúci diplomovej práce:
PhDr. Zdeno Kríž
35. V A V R O, Peter
Vplyv umenia na súčasnú žurnalistickú tvorbu vo vybraných periodikách. 102 s.
Vedúca diplomovej práce:
PhDr. Mária Follrichová, CSc.
36. V E J A Č K O V Á, Andrea
TV Markíza. (Ciele a princípy vysielania, charakteristika programovej skladby.) 76 s., príl.
Vedúca diplomovej práce:
PhDr. Vlasta Konečná, CSc.

ZÁVEREČNA PRÁCA

obhájena na Katedre propagácie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave v školskom roku 1997/1998

I. M A J E S K Á, Jana
Reklama v komerčných rozhlasových staniciach
na Slovensku. 61 s., pril.

Vedúca záverečnej práce:
PhDr. Katarína Štefániková

Zostavil PhDr. Ignác Ružarovský

NOVÉ KNIHY V KNIŽNICI NÁRODNÉHO CENTRA MEDIÁLNEJ KOMUNIKÁCIE

Adresáre, ročenky

Slovenská televízia
Slovenská televízia 1996
NB2521

Bratislava, Slovenská televízia 1997. 240 s.

Ročenka Slovenskej televízie spracovaná podľa materiálov, ktoré dodali jednotlivé pracoviská STV, ako aj na základe Rozhodnutí ÚR STV z roku 1996.

World Press Trends 1995

Trendy vo svete tlače
NB2532

Paris, Timothy Balding 1995. 207 s.

Publikácia FIEJ (Fédération Internationale des Editeurs de Journaux) zhŕňa výsledky prieskumov v 46 krajinách v roku 1994 a obsahuje údaje za obdobie rokov 1990–1994.

World Press Trends 1996

Trendy vo svete tlače
NB2532

Paris, Timothy Balding 1996. 223 s.

Publikácia FIEJ (Fédération Internationale des Editeurs de Journaux) zhŕňa výsledky prieskumov v 47 krajinách v roku 1995 a obsahuje údaje za obdobie rokov 1991–1995.

Finnish Mass Media

Fínske masmédiá
NB2612

Helsinki, Fínsky štatistický úrad 1994. 292 s.
Štvrtý ročník ročenky o masmédiách vo Fínsku.

Europa Cinemas

The Network Europa Cinemas
Sieť európskych kín
NB2615

Paríž, Europa Cinemas 1997. 320 s.

Aktualizované vydanie ročenky podrobne oboznamuje s najväčšími kinami v 33 krajinách Európy, s ich programom a ďalšími štatistickými údajmi.

Česká televízie

Ročenka České televize 1996

NB2540

Praha, Česká televize 1997. 239 s.+ príloha

Štvrtá Ročenka Českej televízie prináša množstvo údajov, ktoré by mali pomôcť všestrannému hodnoteniu najmä koncepcnej programovej práce, ale aj spôsobu používania technických a ekonomických prostriedkov na dosahovanie programových cieľov.

Bibliothèque de documentation internationale contemporaine

Catalogue la nouvelle presse en Russie

Katalóg nových ruských periodík
NC1257

Paris, Bibliothèque de documentation internationale contemporaine 1993. 235 s.

Katalóg periodík bývalého ZSSR, ktoré začali vychádzať po roku 1985.

Zborníky z konferencií a seminárov

Council of Europe – Rada Európy

Serious crime and the requirement of respect for human rights in European democracies

Vážne zločiny a požiadavka rešpektovania ľudských práv v európskych demokraciách
NB2600

Strasbourg, Rada Európy 1997. 212 s.

Zborník materiálov z rovnomeného seminára organizovaného Generálnym sekretariátom Rady Európy v spolupráci s Intercenter v Messine (Taliansko) v dňoch 14.–16. novembra 1996 v Taormine (Taliansko).

MARKS, Leonard H.

Desacato Laws

Urážka práva

NB2603

Virginia, World Press Freedom Committee 1997. 16 s.

Prednáška z konferencie organizovanej Svetovým výborom pre slobodu tlače v Paname 18. marca 1997.

M. I. P. Praha, s. r. o.

Media 97

NB2617

Praha, M. I. P. Praha, s.r.o. 1997. Nestr.

Katalóg z 5. ročníka odborného veľtrhu mediálnych služieb, ktorý sa konal v Prahe v dňoch 4.–7. novembra 1997.

National Radio and Television Commission

International Media Conference

Medzinárodná mediálna konferencia

NB2618

Budapest, NRTC + EIM 1996. 104 s.

Zborník príspevkov z Medzinárodnej konferencie o médiách, ktorá sa konala pod záštitou National Radio and Television Commission a The European Institute for the Media v Budapešti v dňoch 18.–19. októbra 1996.

National Radio and Television Commission

Media Conference

Konferencia o médiách

NB2618

Budapest, NRTC 1996. 69 s.

Zborník príspevkov z Konferencie o médiách, ktorá sa konala pod záštitou National Radio and Television Commission v Budapešti v dňoch 9.–10. februára 1996.

The future of television

Budúcnosť televízie

NC1198

Düsseldorf, EIM 1994. 306 s.

Zborník z 5. európskeho televízneho a filmového fóra, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 4.–6. novembra 1993 v Istanbule.

The European Institute for the Media

Building the european audiovisual market – creative potential, economic trends, societal needs

Vývoj audiovizuálneho trhu v Európe. Kreatívny potenciál, trendy a spoločenské potreby

NC1216

Düsseldorf, The European Institute for the Media 1996. 257 s.

Zborník príspevkov zo 7. európskeho televízneho a filmového fóra, ktoré sa konalo v dňoch 2.–4. novembra 1995 na Kréte.

Council of Europe

European cinema: a common future

Európske kino: spoločná budúcnosť

NC1243

Strasbourg, European Audiovisual Observatory 1996. 76 s.

Zborník príspevkov z 8. konferencie európskych ministrov kultúry, ktorá sa konala v Budapešti v dňoch 28.–29. októbra 1996.

Council of Europe

Social and tax law questions in international film, TV and multimedia production

Sociálne a právne otázky medzinárodnej filmovej, televíznej a multimediálnej produkcie

NC1245

Strasbourg, European Audiovisual Observatory 1996. Nestr.

Správa zo seminára o problémoch sociálneho a daňového práva v oblasti európskeho audiovizuálneho priemyslu, ktorý sa konal v roku 1996.

European Council of Artist

Arts and Media

Umenia a médiá

NC1233

Copenhagen, European Council of Artist 1996. 70 s.

Správa z konferencie v Skagene (Dánsko), konanej v dňoch 6.–7. septembra 1996, ktorú organizovala Európska rada umelcov (ECA) v spolupráci s Radou dánskych umelcov a dánskym ministerstvom kultúry.

Únia slovenských televíznych tvorcov

Etika a rozvoj komunikačných systémov

NC1248

Bratislava, Únia slovenských televíznych tvorcov 1996. 107 s.

Zborník z medzinárodného seminára, ktorý sa konal v Bratislave v dňoch 13.–15. mája 1996.

Únia slovenských televíznych tvorcov

Pôvodná audiovizuálna tvorba, televízny trh a zdroje ich financovania

NC1249

Bratislava, Únia slovenských televíznych tvorcov 1996. 58 s.

Zborník z rovnomeného seminára konaného v Bratislave dňa 18. apríla 1997.

Rada Európy

Proceedings of the Seminar

„Copyright and neighbouring rights in the digital era: New challenges for rights holders, rights management and users“

Zborník zo seminára Autorské právo a príbuzné práva v digitálnej ére: Nové výzvy pre držiteľov práv, manažmenty a užívateľov práv
NC1261

Strasbourg, Directorate of Human Right 1997. 109 s.

Zborník z rovnomeného seminára, organizovaného nórskeho kráľovského ministerstva kultúry v spolupráci s Radou Európy, ktorý sa konal v dňoch 28.–29. 5. 1996 v Oslo.

Rada Európy

Colloquy on „Information Highways: Between Dream and Reality“

Kolokvium o Informačných diaľniciach: Medzi snom a realitou
NC1262

Strasbourg, Rada Európy 1997. 199 s.

Zborník príspevkov z medzinárodného kolokvia, konaného v dňoch 3.–5. 4. 1997 v Neuchateli (Švajčiarsko). Základné témy kolokvia – Internet a multimédiá; mýty a fakty; výzva sietí: sociálne problémy; etika v kybernetickom veku.

Národné centrum mediálnej komunikácie

The European Integration and Media Transformation in the Central and East European Countries

Európska integrácia a transformácia médií v krajinách strednej a východnej Európy
NC1254

Bratislava, NCMK 1997. 57 s.

Zborník príspevkov z rovnomennej medzinárodnej konferencie, ktorá sa konala v Bratislave v dňoch 20. – 21. 11. 1997.

Forum du Cinéma Européen de Strasbourg

Workshops report from the 2nd Strasbourg European Film Forum

Zborník z 2. európskeho filmového fóra v Štrasburgu
NC1258

Strasbourg, FCE 1997. 28 + 28 s.

Zborník z podujatia, ktoré sa konalo v dňoch 11.–16. 9. 1997 v Štrasburgu pod záštitou Európskeho parlamentu a Európskej komisie.

Filozofická fakulta Univerzity Komenského

Žurnalistika XXIII–XXIV

NB2498

Bratislava, FF UK 1997. 137 s.

Zborník Katedry žurnalistiky FF UK je venovaný pamiatke a dielu prof. JUDr. Miroslava Hyska, CSc., pri príležitosti jeho nedožitých osemdesiatin.

Reklama

ROTZOLL, Kim B. – HAEFNER, James E. – SANDAGE, Charles H.

Advertising in contemporary society

Reklama v súčasnej spoločnosti
NB2591

Illinois, University of Illinois 1976. 151 s.

Základné perspektívy reklamy: klasický liberálny trh, inštitucionálne pohľady na reklamu, neoliberalný trh. Trvalé problémy: reklama vo firmách, reklama a jednotlivci, reklama a ekonomia, tlač a reklama. Súčasnosť a budúcnosť reklamy.

DIMAR vydavateľstvi

Reklama & marketing 1996

NC1240

Praha, DIMAR 1996. 1 fascikel

Tretí ročník ročenky, tentoraz v praktickej fasciklovej úprave s možnosťou pohotovej aktualizácie. Obsahuje všetko o marketingu, propagácii, reklamných médiách a službách, grafických a tlačových službách a adresár firiem.

European commission

The Future of Media and Advertising

Budúcnosť médií a reklamy

NC1244

Luxembourg, European commission 1995. 36 s. + príl.

Stručné zhrnutie projektu ADMEDIA (ADvertising and new MEDIA) o budúcnosti médií a reklamy v Európe.

HORŇÁK, Pavel

Abeceda reklamy 1997

A79

Bratislava, Grafosít, spol. s r. o., 1997. 256 s.

Publikácia približuje pojmy z oblasti reklamy a propagácie.

Spracovala Otilia Hirnerová